

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут
бізнес-технологій «УАБС»

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ

V Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
(Суми, 19–20 листопада 2020 року)

Суми
Сумський державний університет
2020

УДК 336.71(477)
П78

Редакційна колегія:

І. О. Школьник, д-р екон. наук, проф.
(головний редактор);
І. В. Белова, д-р екон. наук, доц., проф.;
І. І. Д'яконова, д-р екон. наук, проф.;
І. І. Рекуненко, д-р екон. наук, проф.;
С. В. Леонов, д-р екон. наук, проф.;
О. В. Кузьменко, д-р екон. наук, проф.

*Рекомендовано до видання
вченою радою Сумського державного університету
(протокол № 6 від 24 грудня 2020 року)*

Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції (м. Суми, 19–20 листопада 2020 року) / Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС» Сумського державного університету. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – 317 с.

Збірник містить тези доповідей учасників V Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції «Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України» (м. Суми, 2020 р.).

Розрахований на фахівців фінансової та банківської систем, керівників і спеціалістів підприємств усіх форм власності, науковців і студентів закладів вищої освіти.

УДК 336.71(477)

© ННІ БТ «УАБС» СумДУ, 2020

якій передача управлінських рішень відбувається за взаємоузгодженими інформаційними каналами.

Список використаних джерел:

1. Просович О.П. Ідентифікація та оцінка кредитного ризику комерційних банків / О.П. Просович, К.В. Процак // Вісник Національного університету «Львівська політехніка» Серія: Проблеми економіки та управління. – 2017. – № 873. – С. 88–96.

2. Присяженко О. Організаційна структура системи управління ризиками [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://old.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=79051051>

3. Про затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах [Електронний ресурс] / Постанова Правління Національного банку України від 11.06.2018 № 64 – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18>

4. Байда В. Управління операційним ризиком [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Upravlinnya_operac_2018-09-18_19_pr.pdf?v=4

УДК 336.225.673:[338.5:336.71](477)

Білик Юля Леонідівна,

магістрантка,

Савченко Тарас Григорович,

д.е.н., професор,

Сумський державний університет, м. Суми

ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ В БАНКАХ УКРАЇНИ

Банківська система на сьогоднішній день розвивається досить динамічно, особливо в умовах глобалізації світової економіки. Все частіше банкам необхідно шукати додаткові інструменти для управління ризиками. Тож на

сьогоднішній день запровадження ефективної системи податкового контролю за трансферним ціноутворенням в банках є об'єктивно необхідністю.

Світові тенденції свідчать про посилення контролю за трансферним ціноутворенням, а також все більш актуальною стає боротьба з «офшорними» операціями. Операції які потребують додаткового аналізу та регулювання з боку податкових органів (в аспекті запобігання незаконної мінімізації податкового навантаження, зокрема через механізм трансфертного ціноутворення) прийнято називати «контрольованими операціями» Структура контрольованих операцій у розрізі їх видів наведена на рисунку 1.

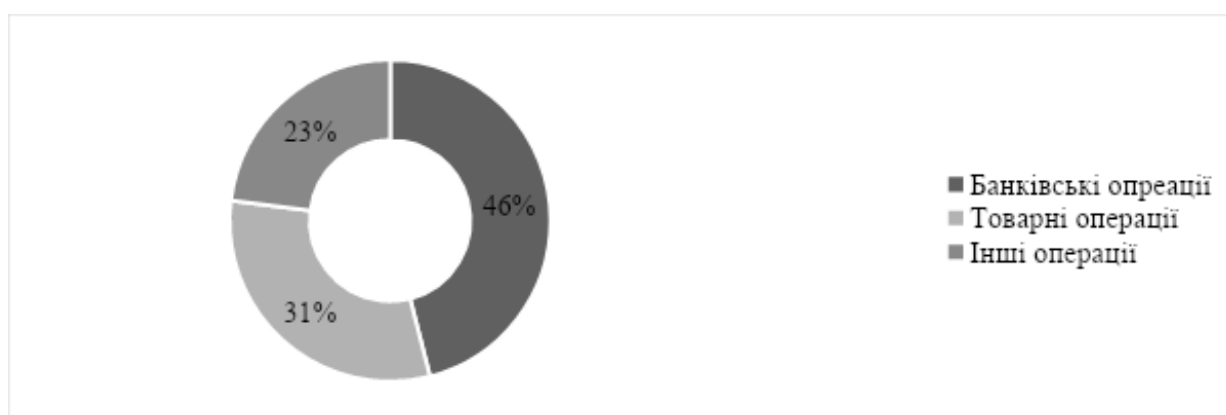

Рис. 1 Структура контрольованих операцій в розрізі їх видів у 2019 році
Джерело: складено авторами на основі [6]

Як бачимо, саме банківські операції займають найбільшу частку в структурі контрольованих операцій, тому далі перейдемо до більш детального розгляду податкового контролю банківських операцій. З 1 вересня 2013 р. набрав чинності Закон України від 04.07.2013 № 408 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо трансфертного ціноутворення» [3]. Також даний закон доповнено статтею 39 ПКУ України де зазначено перелік контрольованих операцій та методи визначення ціни в таких операціях, принципи трансферного ціноутворення, а також умови складання та подання відповідних документів для здійснення податкового контролю.

Операції на внутрішньому ринку України також підлягають податковому контролю, незважаючи на те, що обидва контрагенти сплачують податки до бюджету країни. Податковий контроль за визначенням цін у контрольованих операціях здійснюється шляхом моніторингу цін контрольованих операцій, а також перевірок платників податків щодо повноти обчислення та сплати податків та зборів при здійсненні контрольованих операцій. Тож доцільно провести ідентифікацію осіб пов'язаних відносинами контролю із найбільшими банками України (табл. 1).

Таблиця 1 – Резидентність осіб пов'язаних з найбільшими банками України

№	Назва банку	Резидентність юридичних осіб, що входять до банківських груп	Власники істотної участі	Частка у статутному капіталі, %	Резидентність власників істотної участі
1	ПриватБанк	Україна	Держава	100	Україна
2	Ощадбанк	Україна	Держава	100	Україна
3	Райффайзен Банк Аваль	Україна	Райффайзен Інтернаціональ БанкХолдінг АГ	96,3640	Австрія
4	Укрсиббанк	Україна	BNP Paribas S.A.	84,9995	Франція
			ЕБРР, Великобританія	15,000	Великобританія
5	Укрексімбанк	Україна	Держава	100	Україна
6	Альфа-Банк	Україна	ABN Holdings S.A.	57,6	Люксембург
7	ПУМБ	Україна	ABN Ukraine Limited	42,4	Кіпр
			Ахметов Р.Л.	100	України

Джерело: складено авторами на основі [2]

Як бачимо, із семи найбільших банків України у трьох власники істотної участі – нерезиденти, ще три повністю належать державі і лише оди знаходиться під контролем резидента України. Необхідно зазначити, що за інформацією ДПС [6] найбільший обсяги контрольованих операцій у 2019 році зафіксовано із резидентами Швейцарії (33%), Кіпру (7%) та ОАЕ (6%). Таким чином, особливого податкового контролю потребують банки серед складу учасників яких є резиденти зазначених країн.

Що ж стосується безпосередньо податкових перевірок цього процесу, то період перевірки контрольованих операцій не повинен перевищувати шести місяців. Результати перевірки контрольованих операцій оформляються актом, який складається у двох примірниках. При здійсненні податкового контролю за трансферним ціноутворенням використовуються офіційно визнані джерела інформації про ринкові ціни. Перелік цих джерел встановлюється Кабінетом Міністрів України [1, с. 93].

Таким чином, за результатами дослідження встановлено, що банківські операції займають 46% в структурі контрольованих операцій. Відповідно саме найбільші банки та банківські групи, особливо ті що перебувають під контролем нерезидентів, потребують посиленого податкового контролю в аспекті трансфертного ціноутворення. Загалом, від прозорості системи трансфертного ціноутворення у значній мірі буде залежати і довіра до банку в цілому.

Список використаних джерел:

1. Алексеева А., Ігнатенко Т. Трансферне ціноутворення як механізм податкового контролю. Вісник КНЕУ №3 – Київ, 2014 – 85-95 с.
2. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення 21.10.2020)
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо трансфертного ціноутворення : Закон України від 04.07.2013 № 408-VII. URL: <http://rada.gov.ua>. (дата звернення 21.10.2020)
4. Савченко Т.Г., Макаренко М.І. Система трансфертного ціноутворення в комерційних банках: Монографія – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. – 238 с.
5. Савченко Т. Г. Використання ринкових індикаторів трансфертного ціноутворення як напрямок удосконалення управлінського обліку банку Вісник Української академії банківської справи. - 2013. - № 1. - С. 82-88.

6. Трансфертне ціноутворення під особливим контролем у ДПС.
Електронне видання «Дебет-Кредит» URL:
<https://news.dtkk.ua/law/inspections/59529> (дата звернення 21.10.2020)

УДК 336.711.6.012(477)

Д'яконова Ірина Іванівна,

д. е. н., професор,

Сіняговський Юрій Володимирович,

аспірант,

Сумський державний університет, м. Суми

ТРАНСПАРЕНТНІСТЬ ЯК ФАКТОР ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ БАНКІВСЬКИХ КРИЗ

Частота й масштаби наслідків сучасних банківських криз зумовлюють підвищену увагу банківського менеджменту, суб'єктів банківського регулювання та нагляду до превенції кризових явищ на мікро- та макрорівнях банківської системи. У цьому контексті особливої уваги набуває дослідження каналів поширення кризових явищ та формування комплексу заходів щодо їх звуження.

За результатами проведеного дослідження визначено, що в найбільш загальному виді канали поширення кризових явищ доцільно поділяти на економічні та інформаційно-поведінкові, при цьому в переважній більшості вони поширюються обома каналами.

На сучасному етапі розвитку банківських систем особливої уваги набуває дослідження інформаційно-поведінкового каналу поширення кризових явищ. Ці канали пов'язані з неочікуваними змінами моделей поведінки учасників банківського ринку під впливом негативних інформаційних сигналів (неплатоспроможність або банкрутство окремих банків, терміновий продаж активів, регуляторні впливи), наслідком чого є банківська паніка та криза довіри. Причини виникнення та важливості інформаційно-поведінкового каналу обумовлені комплексом об'єктивних та суб'єктивних факторів, а саме: